

juli 2025

nieuwsbrief 2

focus op vrede

Focus op Vrede is een burgerinitiatief dat spontaan is ontstaan in de omgeving van de Oude Kerk in Oosterbeek. Omdat we er in geloven dat dat wat je aandacht geeft, groeit, willen we juist in deze tijd van oorlogsdreiging onze focus leggen op vrede. Onze activiteiten richten zich op het zoeken naar woorden van vrede, verbinding en dialoog.

Je ontvangt deze nieuwsbrief omdat je op een of andere manier betrokken bent geweest bij Focus op Vrede, of omdat je onderdeel bent van de buurt rondom de Oude Kerk.

terugblik

Het bevrijdingsfestival in park Hartenstein

Het bevrijdingsfestival was een groot succes. Samen met de oranje-vereniging organiseerde Focus op Vrede een manifestatie van vlaggetjes aan de lijn, met daarop de woorden die mensen willen schrijven over de vrede. Woorden die het antwoord vormen op de vraag: wat betekent vrede voor jou? Op de tafels van de ‘bevrijdingslunch’ lagen deze en andere vragen om het tafelgesprek op gang te brengen over vrede. Dat leidde tot prachtige gesprekken tussen mensen die elkaar niet kenden, maar wel elkaars tafelgenoten werden. Prachtige gesproken woorden over vrede, wat vrede eigenlijk betekent en hoe je de vrede kunt houden en bevorderen.

Aan het einde van de dag hingen zoveel mooie teksten aan de vlaggenlijnen! Wat een geweldig resultaat van deze Bevrijdingsdag 2025.

In de avond klonken de mooie woorden van de beatleband op het festival terrein: All you need is love love... en door deze dag van vrede kregen de woorden een prachtige diepgang.

De Zoomerij

Op 22 maart in Oosterbeek en 12 april in Dieren leverde Focus op Vrede een bijdrage aan het speciale themaprogramma ‘Vrijheid’ op verzoek van Ilse Paulussen.

De Zoomerij had een gevarieerd programma samengesteld met diverse invalshoeken. Het was fijn om uitgenodigd te zijn op ons verhaal: woorden van vrede & vrijheid, hoe klinken die? Het beproefde concept om vlaggen te maken hebben we ook hier naartoe gebracht en terwijl er aan de vlaggen gewerkt werd, maakten verdiepende en verbindende gesprekken deel uit van mooie ontmoetingen. Ook hier zijn dus weer zaadjes geplant en stekjes geboren voor een vlaggenlijn die maar blijft groeien en groeien!

De Zoomerij is ontstaan uit de Bibliotheek Veluwezoom en Cultuurbedrijf RIQQ en inspireert jong en oud met verhalen, kunst, cultuur en waardevolle ontmoetingen.

serie mensen over vrede

In de serie ‘Mensen over vrede’ komen mensen aan het woord die ons vertellen wat vrede voor hen betekent en hoe zij daarmee leven.

Het is hun eigen verhaal en Focus op Vrede registreert de verhalen zoals die aan ons worden verteld. Ciske en Paulien gingen langs bij Bram en Betty, onze buurtbewoners uit de Weverstraat, om met hen te spreken over de vrede. Ze zijn altijd actief geweest binnen de Vredesbeweging, Vluchtelingenwerk en Amnesty International. Zij nemen ondanks hun hoge leeftijd nog regelmatig deel aan demonstraties. We gingen met hen in gesprek over hun drijfveren.

Bram & Betty

OORLOGSTIJD

Beiden vertellen hoeveel impact de oorlog op hen heeft gehad en dat de jeugdervaringen altijd de motor zijn geweest voor hun latere vredeswerk.

NEDERLANDS INDIE

Betty: Ik ben in 1940 op Java geboren. Mijn vader werkte daar in het onderwijs. In 1942 begon de oorlog en werd ons gezin verspreid over 4 verschillende kampen. Wat we daar elk afzonderlijk hebben meemaakt, heeft veel impact gehad op ieder van ons. We hebben allemaal onze verhalen over die tijd opgeschreven. Daarbij concludeerden we dat ieder de dingen op een andere manier heeft ervaren en daar ook op een andere manier mee is omgegaan.

Toen ik bijna 4 was, werd ik met mijn moeder, mijn twee jaar oudere en twee jaar jongere broer naar een ander kamp overgebracht. We mochten alleen meenemen wat we tijdens het lopen konden dragen. Toen we klaar stonden voor vertrek, kwamen de Koreanen (hulpjes van de Jappen) in opstand tegen de Jappen en renden al schietend in en tussen de barakken door. We moesten toen weer terug naar onze barak. De volgende ochtend vroeg vertrokken we opnieuw. Mijn moeder moest op dat moment haar 11-jarige zoon achterlaten in het kamp dat vanaf die dag een mannenkamp (later het dodenkamp) werd. Ze was geschokt toen ze de oude, zieke mannen zag die ons kamp overnamen.... En waar die jongens van 11 jaar nu bij moesten wonen.

Lees verder op pagina 2

vooruitblik

Market Garden

Het wordt al gauw september en dat betekent: Market Garden! Ook dit jaar zal Focus op Vrede weer de lijnen spannen in de tuin van de Oude Kerk in Oosterbeek. De vlaggen met vredeswoorden worden opgehangen, beschreven door alle passerende wandelaars, oorlogsherdenkers, Engelsen en Duitsers, kinderen, schoolklassen, soldaten, mensen van welk geloof dan ook! Uitgangspunt is en blijft de centrale vraag: Wat betekent vrede voor jou? Een visie op vrede ontwikkelen we samen, door met elkaar erover in gesprek te raken, door je eigen woorden van vrede te ontwikkelen. In ieder geval welkom, we zien je graag in september onder de bomen bij de vlaggenlijn!

In Arnhem komt in het centrum de Temple of Peace te staan. Ook daar vind je activiteiten van Focus op Vrede. In de zomer worden er meer activiteiten ontwikkeld voor de septembermaand. Zin om mee te doen? Meld je gerust bij Marieke, bij Ciske, Christel of Paulien, of stuur een mailtje naar focusopvrede@gmail.com Tot in September!

Lezing

ZAL ER OOIIT VREDE ZIJN?
Lezing van Jan Pronk juni 2025

Hij stelt dat dit een vraag is van alle tijden: er zullen altijd machthebbers zijn, ook het kapitalisme en de hebzucht van de mens zijn een gegeven. Oorlog lijkt onvermijdelijk, waarbij mensen elkaar bevechten en de aarde geplunderd zal worden.

Alles hangt met elkaar samen: verzet, schending van humane grenzen, klimaatverandering, geweld. Niets zal de mens weerhouden om wapens in te zetten. Maar er zal altijd een verlangen naar vrede zijn!

Jan Pronk ontmoet veel mensen in de samenleving. Studenten lijken vaker wanhopig te zijn, politieke leiders luisteren niet naar hun wensen voor een humanere wereld. Studenten zien veel gevaren: AI, de economie als hoogste waarde.

Oudere mensen hebben, aldus Jan Pronk, over het algemeen meer hoop op blijvende vrede. Daarover dichtte Emilie Dickinson in ‘Hoop is een ding met veren’. De strekking daarvan is dat we hoop moeten blijven houden, omdat hoop het gene is dat ons tot het bittere einde overeind kan houden. Maar ‘hoop’ wordt ijdele hoop als je er geen daden aan toevoegt en alleen maar afwacht op betere tijden. Hoop komt niet naar je toe.

Lees verder op pagina 3

pagina 2

Vervolg serie mensen over vrede: Bram & Betty

We liepen 5 km (moeder met haar kinderen van 6, 4 en 2 jaar) naar station Ambarawa, waar de trein sinds de avond ervoor nog steeds op ons stond te wachten. De hele dag moesten we in de hete tropenzon, met alle ramen en deuren dicht wachten Geen eten of drinken, geen toilet ... we waren niet lastig vertelde moeder want iedereen was apathisch. Toen we in het nieuwe kamp aankwamen, werd daar gezegd: “Dit zijn slechte vrouwen, jullie hoeven geen eten voor hen te bewaren.”

Mijn moeder was altijd een sterke vrolijke vrouw geweest maar toen is ze ziek geworden en moest een andere moeder een tijdje op ons passen. Voor mij beginnen hier mijn nare herinneringen aan de kamptijd. Waarschijnlijk ligt hierin de oorsprong om me in te zetten voor het welzijn van kinderen. Zowel in het onderwijs, het vluchtelingenwerk en de vredesactiviteiten. De beelden van honger en angst uit Gaza houden mij ‘s nachts wakker.

Na de oorlog werd nooit gepraat over oorlog. We mochten zelfs niet naar de jaarlijkse Dodenherdenking van mijn vader: dat was verheelijking van militairen! Wij waren pacifisten!! Drie van mijn broers hebben dienst geweigerd. Op de middelbare school ging het bij een geschiedenisles over Hitler. Ik stak mijn vinger op want ik had (op mijn twaalfde!) zelfs nog nooit van Hitler gehoord!!

MARUM, GRONINGEN

Bram: Ik ben geboren in 1938 in Marum, provincie Groningen. Mijn vader was dominee van de Nederlands-Hervormde kerk. De dingen van de oorlog waren voor mij als kleine jongen heel normaal. Duitsers waren zo iets als politie agenten. De bommenwerpers die overvlogen wierpen zilverbapiertjes naar beneden om de werking van de Duitse radar en de luchtafweer te bemoeilijken. Ik vond dat prachtig! Ons huis zat vol met mensen: joden, familie uit Amsterdam die aan was komen lopen. Ik vond dat vooral gezellig. Er is een bekend verhaal in de omgeving van Marum over een vergeldingsactie van de Duitsers, waarbij 16 mannen werden doodgeschoten. Dit alles ging aan mij als kleine jongen voorbij. Ik was een jongetje dat opgroeide in een veilige wereld, maar mijn ouders hebben het best zwaar gehad. Zo herinner ik me ook dat zelfs mijn vader een onderduikplek had in huis!

Na de oorlog koos mijn vader ervoor om met zijn gezin in Lochem een nieuwe start te maken. Daarna zijn we met elkaar naar Engeland verhuisd om daar in een commune te leven. Dat was een fijne tijd, we leefden daar als de eerste Christenen. Je trad toe voor het leven. Bij intreding leverde je alles in wat je bezat. Er was daar veel pacifisme. Een nieuwe manier van leven zou de oplossing zijn om met elkaar in vrede te leven. Dat heeft mij in mijn leven beïnvloed. In de jaren '50 deed ik voor het eerst mee aan een demonstratie. Dit was tegen kernwapens. Demonstren heb ik in mijn leven nog heel vaak gedaan. Toen ik ouder werd wilde ik geen lid worden van de commune en ging ik terug naar Nederland. Iemand gaf mij daar een tip: “Ga maar naar de Sociale Academie, daar leer je Nederland weer een beetje kennen.” Op de Sociale Academie de Horst heb ik Betty ontmoet. Wij zijn samen actief geworden in de vredesbeweging. Ik heb de opleiding tijdelijk moeten onderbreken omdat ik de dienstplicht weigerde. Ik heb toen twee jaar vervangende dienst gedaan op een psychiatrische afdeling en daarna de opleiding afgemaakt. We trouwden en kregen vier zonen (waarvan een zoon de laatste dienstweigeraar van Nederland werd!)

LEVEN IN VREDESTIJD

Bram en Betty: We praten samen veel over de vrede. We maken ons kwaad als we de krant lezen. We vinden het verdrietig dat we voor onze kinderen en kleinkinderen zo’n wereld achterlaten. Toen wij opgroeiden was het de tijd van de wederopbouw. We hadden niet veel maar wel hoop op een betere toekomst. We vragen ons nu af hoe we in deze tijd de vrede kunnen bewaren. Moeten we wel een leger hebben? We hebben altijd gestreden tegen wapens. Het is belangrijk om met elkaar in gesprek te zijn, met elkaar te praten, ook met wie nu de vijand is. Meer investeren in de dialoog dan in wapens!

Betty: Oorlog maakt ontzettend veel kapot. Waar eerst nog goed contact mogelijk was tussen Israëliërs en Palestijnen, zorgde de oorlog ervoor dat nu vrijwel alle samenwerkingsverbanden zijn verdwenen. Het blijft bizar dat de ene groep mensen denkt dat anderen minderwaardig zijn.

Bram: In onze eigen directe omgeving ervaren we vrede en zorg voor elkaar. Tijdens de Coronatijd verbleef Betty gedurende langere tijd in een Revalidatiecentrum en kreeg Bram veel hulp aangeboden. Er lagen briefjes in de brievenbus met: als we wat voor je kunnen doen, laat het ons weten. De buurvrouw kwam elke dag even langs om te kijken hoe het met mij ging.

TERUGKIJKEND

Terugkijkend op ons leven samen zien we dat we allebei ergens anders vandaan komen. Bram heeft een prettige jeugd gehad en heeft ook meestal prettige dromen, Betty heeft nare jeugdervaringen, waardoor angst (in dromen) altijd aanwezig is geweest. De aanwezigheid van Bram is daar helpend bij. Betty is ons motortje, om ons te blijven inzetten voor een beter leven voor onze kinderen. Meedoen met demonstraties doen we voor alle kinderen van de hele wereld!

BLIJ MET FOCUS OP VREDE!!

We zijn heel blij met dit initiatief omdat in onze ogen het accent vaak teveel op het herbeleven van de oorlog lag. Wij willen graag aan dit initiatief meewerken!

De initiatiefnemers van Focus op Vrede: Erik (niet op foto), Christel, Ciske, Paulien en Marieke.

Vervolg Lezing Jan Pronk

Zijn devies: zit niet stil. Laat je stem horen. Protesteer. Kom op voor je verlangen naar vrede en een humane wereld. Als voorbeeld noemt hij de mars in Washington, Martin Luther King, maar ook de moed van David in het verhaal over Goliath. Hoop is gebaseerd op het geloof in onze actie. Daarmee is hoop maakbaar en halen we de vrede dichterbij.

Oorlog wordt gevoed door woorden. Hoe belangrijk wordt het om strijdtal - woorden die gaan over vechten, vijanden, woorden die haat voeden - ons niet eigen te maken.

De stappen naar vrede hoeven niet groot te zijn. Spreken we in woorden van liefde, zetten we ons in voor een (buurt) gemeenschap waar genegenheid voor elkaar de boventoon voert, dan kan de vrede groeien.

Remco Campert schreef:

Verzet begint niet met grote woorden, maar met kleine
daden
zoals storm met zacht geritsel in de tuin
of de kat die de kolder in zijn kop krijgt
zoals brede rivieren
met een kleine bron
verscholen in het woud
zoals een vuurzee
met dezelfde lucifer
die een sigaret aansteekt
zoals liefde met een blik
een aanraking iets wat je opvalt in een stem
jezelf een vraag stellen
daarmee begint verzet
en dan die vraag aan een ander stellen.

Ontwapenend

Christel van Mechelen

ontwapenend
is je glimlach,
soldaat

na al die jaren durf je mij
te laten zien wie je echt bent
hoef je niet meer te strijden
tegen je angst voor onveiligheid

zo je je voelde diep in je imprint
zo zag je de wereld
en zo bleef zij weigeren
jou te omarmen

je begroef je wapens
op de plek
waar je zelf
niet wilde liggen

je versloeg je vijand met je hart
dat altijd op je heeft gewacht
tot je klaar was
met elk stukje ik bevechten

nu de stoere strijder in jou
het veilige vertrouwen
niet meer hoeft te veroveren
ligt de vrede aan je voeten

ontwapenend
is je glimlach,
soldaat

Podcastaflevering

Aflevering 12 Christel van Mechelen - Vrede van binnenuit

 Rebelz Podcast

17 jun • 1 uur 6 min.

www.focusopvrede.nl
focusopvrede@gmail.com

Wil je deze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Mail ons en we halen je van de lijst.